

835.9.4
78

O R A T I O
I N
M A R T Y R I U M
R E G I S
C A R O L I I.
C O R A M

Academia Cantabrigiensis

Habita in

Templo BEATAE MARIAE,

Tricesimo die Jan. 1719.

A GULIELMO CROWE, Aulæ
S. Trinitatis Socio.

EDITIO altera multò Emendatior.

LONDINI:

Typis J. BETTENHAM, impensis B. LINTOT, in
vico Fleetstreet. M.DCC.XX.

(Price One Shilling.)

MONITIO

AD

LECTOREM,

Primæ Editioni præfixa.

QUONIAM opusculum hoc, benivole Lector, (quod tibi in manus damus, quodque in nostras forte fortunâ incidit) injussu Autoris publici juris facimus, æquum est, ut tibi facti hujus rationem aliquam reddamus. Itaque scire te volumus, Oratio-

MONITIO ad LECTOREM.

nem hanc dupli de causâ in lu-
cem prodire: Primum Academiæ
illius (in quâ habita est) gratiâ,
cujus Honori & Emolumento quem-
admodum nos ex animo studemus,
ita ipsius non paululum interesse
censemus *hujusmodi* quam plurima
ingenii & fidelitatis in Regem mo-
numenta extare: Deinde etiam non
minus ipsius Autoris causâ; ut sci-
licet nomen ejus & existimationem
immeritò in dubium vocatam ali-
quantulum vindicemus, utque præ-
judiciis liberemus, ex iniuitate
quorundam & odio conflatis, qui
eum malitiosè criminando, suspec-
tum reddere conati sunt, quasi à
Civilis nostri Regiminis præsenti Sta-
tu alienum, & erga Præstantissimum
Principem nostrum male affectum: I-

MONITIO ad LECTOREM.

dem enim Oratori nostro (quod multis bonis) contigit, ut linguæ maledicæ virus persenserit; quod & in ipsâ Oratione innuere videtur, graviter *de calumniandi illa terrimâ, sed & felicissimâ arte* conquestus. Sed jam confidimus fore, ut, vel ex hoc specimine, ejus in Regem & Rempublicam intemerata Fides, justissimaque in Rebus Politicis Sententia, quarum utramque amicis suis ac familiaribus *ante à* (quâ data est Occasio) & re & verbis satis probaverat, *nunc* omnibus aliquatenus innotescat; neve amplius Juvenis immerentis nascenti famæ ac fortunis istorum hominum maledicentia officiat. Quod superstest, tuum erit (quisquis es, qui hæc legis) nostrum hoc alienæ modestiæ &

MONITIO *ad LECTOREM.*

& integritatis vindicandæ studium
in bonam partem accipere, & la-
boranti innocentiae (quâ poteris)
æquitate tuâ & candore succurrere.

• V A L E.

ORATIO

ORATIO

CORAM

ACADEMIA CANTABRIGIENSIS, &c.

LUBRICAM sane, ancipitemque provinciam (GRAVISSIMI AUDITORES) solennis ista *Regii Martyris* commemoratio, è suggesto perorantibus, attulit; cum periculum sit Regum & Populorum jura tractanti, nè cui ultra modum aut attollere aut deprimere videare. Etenim, si Regiam causam ita constituas, itaque defendas, ut nonnulli solent, qui *Reges* prorsus legibus solutos, & quodammodo in terris mortales Deos sibi fingunt ac venerantur; profecto non sine causâ verendum

rendum erit, ne aliis, (nihilo deterius fortasse sapientibus) velut in Populum iniquior, Tyrannidisque fautor habeare. Contra si quis, (quod tamen rarius fit) sed si quis, in vindicandâ Regum autoritate, *Senatus* quoque iron negligat, Libertatemque *Populi* justam ac legitimam afferere audeat; næ illi periculum imminet ab importunis aliquot perversisque Judicii hominibus, qui continuò, tanquam Regibus infensum, seditionisque Propugnatorem, criminentur: --- Quasi vero *Rex* bonus atque fortis laudari nequeat, nisi eâdem operâ, & *Populo* bellum indixeris; nec illi jus integrum constare, nisi huic simul admatur.

Mea quidem, *ACADEMICI* (quoniam, hōc quicquid est muneris oratorii non ambitione aliquâ sed necessitate officii suscepto, *nobis* quoque harum partium immunibus prorsus esse non datur) pace vestrâ liceat dixisse, --- *longe MEA* *discrepat istis* $\mathfrak{E}$ *vox* $\mathfrak{E}$ *ratio!* Mihi enim (cui *veritas* in hâc causâ intercedere videtur quasi *medium* quoddam

quoddam duorum vitiorum & utrinque æqua-
liter reductum; plane quo modo nostri cùm
cœli, tūm regiminis felix temperies, illa nec
frigori nec calori nimio obnoxia, hæc ty-
rannidis juxta, ac popularis statūs aliena:)
mihi, inquam, *Academici*, media resedit
sententia, *Vobis*, uti spero, non invisa, Prin-
cipibus in suos nec nihil, nec omnia lice-
re; *civilis* autem *obedientiae* mensuram atque
regulam unicam esse, *Civitatis* cuiusque leges:
Proinde, si cui itidem, ut nobis, persuasum
id fuerit, *Reges* & *Populi* causā, & à
Populo esse constitutos; is, opinor, mecum
existimabit, ita *Civium* jura vindicari opor-
tere, ne interea nos *subditos* esse oblisca-
mur: ita *Principum*, ne aliquando *Patriæ*
nostræ, aut communis *libertatis* proditores
reperiamur: --- Neque vero non in sanctissi-
mos CAROLI manes injuriosum & contu-
meliosum esse arbitror, iisdem argumentis
Regem *justissimum*, quibus *iniquissimum* ty-
rannum, defendi.

Quod si fortè hæc *nos*, initio dicendi,
præmuniendæ orationis deprecandæque in-

vidiæ causâ, liberius professos, in cuius-
quam offensionem incurrere contigerit :
equidem, quemadmodum id mihi nec no-
vum, nec inopinatum accidet, malas lin-
guas pridem experto ; sic duobus hisce me
consoler, cum honesti ante omnia, sin-
cerique propositi conscientiâ, tûm etiam
& hôc, quod superiore seculo Patres no-
stri ab hujusce rationis ac sententiæ semitâ
deflectentes, in eas delapsi sint miserias,
quibus nullum remedium, nisi in eandem
denuo revertentes, repererint ; & in quâ
si ab initio usque constanter perstitissent,
non jam nobis triste hoc Anniversarium,
non dies hic acerbus æque & honoratus,
jejuniis (uti par est) & solemni luctu expi-
andus obvenisset ; sed & *Tibi, CAROLE,*
tuo Sceptro, Sceptroque *Te*, diutius frui
licuisset.

Siquidem cuilibet initia malorum, qui-
bus per tot annos misere conflictata est
Britannia nostra, tempestatum ortus, qui-
bus tam violentè concussa, indaganti, fa-
cile apparebit, non aliud *magis extitisse*

causæ,

causæ, quam quòd ii, quibus per dies istos
negotia publica sunt commissa, medium
hanc, quam nos insistimus, viam ratio-
nemque imperii deseruerint, suæ quisque
autoritati acriùs, quam communi saluti
invigilantes: Unde factum sit, ut neque
Rex Senatui, neque Senatus Regi satis con-
fideret, sed uterque alterius potentiam &
voluntatem vereretur. Inde suspicione
utrinque obortæ, *Parliamenti* privilegiis
Regem, *Regiæ* prærogativæ *Parliamentum*
derogare. Quinimo omnem *Parliamen-*
torum autoritatem labefactari & contemni,
ex eo nonnulli temere suspicabantur, quòd
& jam inde à principio rariusculè convo-
cata, & postea quàm convenerant, haud
ita blandè compellata, nec satis honorificè
tractata ab Rege existimarentur: post eti-
am præmaturiùs atque iracundiùs paulo
soluta, nec nisi à longis intermissionibus
repetita: quibus intervallis, istiusmodi ab
aulicorum partibus inita sint consilia, quæ,
utut summo jure extreme ave rerum necessi-
tate defendi potuissent, tamen certè tunc

temporis violenta, & improvida, nec præsentibus rebus rite accommodata habebantur. Quid, quod Rex ipse sceptrum parum constanter exercere coactus fuerit; imperii habenas modo strictius, modo laxius tractare; nunc juri suo tenacius inhærire, nunc ultro decedere: nunc suo plus petere, nunc ne suum quidem vindicare? --Ut, qui primo, non in honestis petitionibus aurem tardius adverterat, mox improbis & arrogantiæ plenis nihil non concesserit; & Majestas, quondam imperiosius dominari visa, tandem infra se descendenterit.

Ex hoc fonte, initio certè satis tenui, quantumvis pluribus postmodo rivulis aliunde arcessitis & influentibus aucto, profluxit universæ Reipublicæ clades; & paulatim accrevit immensa illa diluvies, quæ ad extremum omnia secum rapuit, Regemque pari, cum Regno, interitu obruit. Quippe *bilance* imperii inter Regem & Populum, nec justo pondere examinatâ, nec firmâ rectâque manu sustentatâ, sed leviter

leviter fluctuante, & modo in hanc, modo in alteram partem propendente; ambitiosi facinorosique homines impetum cœpere clavum sibi meti sis arripiendi, regnumque ad se certatim trahentes, rem publicam tandem, dubiam & instabilem, seditionum fluctibus penitus demersere.

Non diffitendum sane est, quædam ab initiis regni suscepti minus recte fuisse administrata; quædam imprudenter, & improvidè consulta; quædam etiam severè, & asperè, atque intempestivè satis decreta. Quis neget hanc summam esse Criminis in CAROLO? Si modò *bujus* crimen appellandum, quod non tam ab ipso, quam à præproperis certorum hominum consiliis sit profectum, quorum sapientiæ fuisset, ut possent; officii, etiam ut vellent, melius consuluisse. Etenim istarum partium culpa eorum potissimum fuit, qui suaserunt: Laus Regis, quod cum lenitate, ut plurimum, nec nisi coactus ea exequebatur, quæ & per se tolerabilia erant, & aliis longe pluribus ritè provisis sapienterque admi-

8 ORATIO in *Martyrium*

administratis, abunde compensata. Ecquis autem tam iniquus rerum æstimator, qui regnantum vitia exactâ aurificis staterâ, ac non potius populari quadam trutinâ examinet? qui ex errore consilium, ex necessitate voluntatem interpretetur? Nam totum hoc, quicquid sit, criminis prorsus ad unam summam referre licebit, vel imprudentiæ (quod fuerit judicii error) vel cujusdam inconsideratæ facilitatis (quod naturæ) vel, ut gravissimo verbo utar, temeritatis: omnia sanè humanæ imbecilitatis crima, atque infelicitatis potius, quam culpæ, argumenta. Ac mihi quidem, ACADEMICI, si verum nomen nostri mali quæratur, fatalis quædam calamitas in ea tempora incidisse videtur, & improvidas hominum mentes occupavisse. ---- Verum enimvero, ideone ad *arma* procurrere oportuit? ideone tam levia sceptri peccata *enfē* vindicare æquum fuit? Qui quidem, esto, ut initio forsitan à plerisque ignorantie quadam, & cæco atque inani metu arreptus fuerit: veruntamen, postquam omnia

omnia tandem, quæcunque minus placuerant, ultiro retractasset, correxisset, intra debitum ordinem modumque revocasset Rex ipse; etiam *tum* arma, vel ipsum *animum* armatum retinere, nedum in acie consistere, signa inferre, jus & fas sinebant? Fides, aut Religio patiebatur?---- Dementes certè Medici, qui nullum affecto *corpori* remedium, nisi abscisso *capite*, invenerint! Desperatus plene Reipublicæ status, qui tam violenter curandus, ut *excisione* solâ sanari potuerit!

Quamquam haud scio (AUDITORES) an, ex omnibus CAROLI delictis, illud *minime* sit condonandum, (non dico ab inimicis, quibus gratificandi studio cum admissum id fuerit, iis certe beneficii loco habendum erat, sed à reliquis Civibus, ipsâque posteritate *minimè* condonandum) quòd *novissimo* isti Senatui perpetuando consenserit:---- *Senatui*, qui Dictaturam plusquam *Cæsarianam* affectabat, nullosque sibi nec temporis limites, nec agendi modum poni patiebatur. Ubi *tum*, CAROLE,

10 ORATIO in *Martyrium*

ROLE, Animus tuus acer ac præsens? Ubi
tum Spiritus ille Regius, quem, nonnulli
antehâc fervidiùs ebullire conquesti sunt?
Itâne nunc, cum maxime opus fuit, rese-
dit & elanguit? Ubi jam sceptri illa vis
pristina, toties aliorum causâ animosius
erecta, nunc demum sui oblita, ne dicam
proditoria? quam utique si ad extremum
tenuisses, facile rebelles istos animos com-
primere licuisset: nunc inconsultâ hâc fa-
cilitate novas seditionibus vires, novos in-
solentiaæ spiritus addidisti. Sane, priore
illâ (si qua fuit) regnandi asperitate Leni-
tas ista multo magis culpanda: sed cul-
panda tuis scilicet, nobisque adeo ipsis
culpanda, non ingratis istis ac perfidis,
qui quod à bonitate tua (erat enim in hoc
clementiaæ certè & humanitatis gratia, si
minùs prudentiaæ) quod, inquam à nimiâ
bonitate tuâ animique mollitiâ petulantes,
tundendo, atque odio, præter meritum,
præterque spem extorserant; id in *perniciem*
tuam convertere non dubitarunt, ab hoc
deinceps tempore iniquissimis postulatis,
sed-i-

seditiosis clamoribus, omni denique importunitatis crudelitate debilem & afflictam Majestatem ad mortem usque fatigantes. ---- O æternum, & indelebile Gentis Anglicanæ opprobrium, Regem *suum*, iis conditionibus regnare volentem, quibus alii vel *advenam* in regnum ultro admisissent, quasque vel *ipſi*, non ita pridem, satiſ pro imperio dictitaverant, aspernari, reſūcere, conculcare!

Atque hæ quidem Rebellionis suscipiēndæ *Ducibus* *caſa* ſuberant: quanquam reverā aderant quoque---- *Publica belli ſemina*; eadem nimirum, ---- quæ *Populos* *ſemper mersere potentes*: Luxuries, Avaritia, Libido; Religionis non tam neglegtus quām abusus, & horrenda quædam perversio: accedebant nimis proſperi fortunæ flatus, nimiaque opum affluentia, quæ felicitatis publicæ quaſi tædium quoddam peperere; quæque, Deus faxit, nè quando iterum ſimile quid pariant!

Hoc paces habuere bonæ, ventique ſecundi.
Equidem nolim, Academici, ſolennibus hiſce *defuncti* CAROLI præconiis convicia

ulla in *vivos* admiscere: nolim *Regis* necem
cuilibet *Christianorum* sectæ, eam abnuenti,
imputare; quorundam more, qui dum in
fanaticismum furiosius declamitant quidvis
sibi licere arbitrantur.---Luant ipsi, qui
perpetrârunt; cæteris, quæso, tam odioso
crimine liceat carere: Invitus euidem
Patriæ vulnera attingo, quæ in æternum
tegi potius, (si modò id fieri possit) quam
denuo retractari, suadet pietas: quamobrem
vereor, Auditores, ne quid fortè
gravius æquo dicere videar.---Tametsi (ò
Veritatis nomen!) quid est, quod in istos
nefarios dici possit gravius? In quibus cùm
multa essent teterima, tum illud Palmare,
quòd pessima consilia *Religionis* obtentu-
celarent, quòd factis immanissimis *Dei*
nomen semper prætexerent: sic enim dicti-
tabant impii; se utique *Cœlestem* Ducem
sequi, Ejus nutu ac Spiritu omnia suscipere;
se *Domini prælia præliari*, & *causam* neces-
sariam, *causam* piam, gloriosam promo-
vere: pugnare se scilicet, pro Reforma-
tione *Religionis*, pro exquisitiore cultûs
Divini Puritate; Sanctitate Morum, Seve-
ritate.

ritate Disciplinæ ; pro Aris & Focis, pro Legibus & Libertate, pro eo denique quod cujusque Proprium esset, quod tamen in *Gratiâ* unicè fundari placuit, quò faciliùs rerum *dominium* sibimetipſis (*Sanctis* nimirum ac *Dei electis*,) quâ erant modestiâ, arrogarent.

Speciosa sanè nomina, magnique ponderis, modò vel granum veritatis ac rationis, aut omnino quicquam solidi tantis promissis inesset : sed nimirum hac Magniloquentiâ in ore istorum hominum nihil vanius, nihil futilius. Itaque qui juramenta ab omnibus, etiam in re levissimâ, exigere solebant, ipsis tamen jurisjurandi adeò nulla erat Religio, ut fere ad libitum aut revocare, aut aliò detorquere, atque ad usus suos quoquo modo refingere, non dubitarent : ea denique contra Honestatem, contra Fidem, contra Religionem, contra Æquitatem, contra *Sanctimoniam* (*Sanctorum*, arbitror, jure ac privilegio) sibi permitterent, quæ in aliis quam severissimè essent vindicaturi. Ita sub falsâ & infideliâ Pietatis Larvâ, pestifera sua consilia

& fraudes, perversitatem animi & malitiam, insana cerebri deliramenta, ac fordes, nequitiam, superbiam, avaritiam, perfidiam, ambitum, rerumque sine causa novandarum studium, callidè obtegebant. Inde fidissimos quosque Ecclesiæ & Reipublicæ Vindices (*Papismi* falso insimulatos) ab Regis latere quamprimum abducere; hâc specie, quasi pestiferis consiliariis ejus patarent aures: horum loco, alios quibus cunque confiderent, sui similes, substituere, quos tamen abnuere aut repudiare patientissimus Rex ideo non auderet, ne ipse turbulentorum civium clamore & insultibus opprimeretur: Quibus (utique horum hominum arte & blanditiis) jamdiu persuasum fuerat, Regem ipsorum privilegiis & immunitatibus insidiari: Hos interim (pios, atque amantes Patriæ) nihil aliud in votis habere, nisi ut Principem, perniciosis consiliis fascinatum & abductum, quamprimum ad *semetipsum*, ac *suos* reducerent; & nimiam quorundam Aulicorum licentiam refrænarent.

O pessimum malorum, Obtrēctatio! O
insidiaticum artium tēterrīma, sed & fe-
līcissimā, *illa calumniandi*! O pestis Rei-
publicæ funesta æquè & ignominiosa!
Nulla virtus est tam in excēlso loco posita,
quæ telis tuis non pateat: nulla tam in
occulto, quo veneni tui contagio non ser-
pat: nulla tam pura, cui improbitas tua
labem non aspergat: neque verò quicquam
in terris adeò aut dignitate excellens, aut
opibus firmum, aut loco munitum, quod
conjunctis hominum odiis & inflammatæ
multitudinis invidiæ possit resistere.

Hoc persensit Dux ille *Buckinghamius*,
palam, in cubiculo suo, circumstantibus
& colloquentibus amiçis, à perditissimo
sicariō, (in infinitum Academiæ nostræ
desiderium) turpiter confossus. Hoc iti-
dem sensere viri gravissimi *Straffordius* ac
Laudus; uterque læsæ Majestatis publicè
condemnati, qui illud in vitâ unicè (im-
prudentiùs fortasse, nimisque sedulo; cæ-
terūm consilio non in honesto) videntur
egisse, ut Regiam Majestatem quām maxi-
mè augerent ac tuerentur.----O judicia in-

perpetuam senatorii ordinis infamiam perfecta: qui viros summos, utcunque vitiis suis non carentes, (& ecquis, quæso, mortaliū vitiis caret?) tamen criminis, cuius peragebantur Rei, certè innocentis, pauculorum ~~parvul~~ sententiis (qui vix tertiam justæ Curiæ partem efficerent) capitîs damnavit; nec Regem impudenter interpellare prius destitit, quam iniquissimo eorum decreto ipse consensisset. Sed hoc utique in istis minus admiramur, qui jam nunc ab ipso CAROLO manus ægrè continent, qui Regium cruentum jamdudum sitiunt, idem illi supplicium propediem destinantes, eidem carnificis securi *Uncum Caput* subjecere meditantes.

Adeste, quæso (*Auditores*) &c, si præ dolore poteritis, æquo animo paululum attendite, dum tristem horribilemque scenam aperio, dum rem tanti Mæroris juxta ac turpitudinis exponere aggredior. Neque verò illud paro, tam longi flebilisque belli seriem retexere, aut cruenta ejus vestigia per totum regnum persequi. Nolim tot cædes, incendia, rapinas, strages, vexa-

vexationes, quas istorum temporum furor intulerit, memoriâ recolere; domos innocentum civium expoliatas; Dei Templâ impiè fœdata, sacrilegè compilata; postremò armis, cadaveribus, cruento atque luctu completa omnia. Miserum profectò omne bellum, & luctuosa communis Martis alea: *Civile* adhuc luctuosius; quod ibi fratrum tantùm vulnera conspiciuntur, ibi cum domestico hoste confligitur, & ipsa Victoria misera est: *Noster* verò *decennalis* iste *Tumultus*, ea populi *Anglicani* adversus semetipsum dimicatio longè omnium luctuosissima; cui hoc proprii accessit mali, quod *Rex* optimus diu à vesanis *subditis*, multiplici injuriâ, *armisque* tandem lacesitus, vexatus, neque *se*, neque *suos*, à *suis* defendere potuerit.----Sed, cupio equidem (si liceat) Patrum nostrorum memoriæ parcere: Vereor Cicatrices illas publicas, & erubescendas, jam, si minus remedio aliquo, at saltem ipsâ vetustatis longinquitate obductas, refricare denuò ac recludere: quanquam hæ (proh dolor!) minima sunt

sunt infamiae nostrae pars; Ad graviora, multoque foediora festinat Oratio.

Fingite igitur, *Auditores*, cogitatione parumper, (liberae enim sunt cogitationes nostrae) fingite vos intueri infelicem CAROLUM, tot præliis fractum, devictum tandem, & in hostium, *Domesticorum Hostium*, manus redactum, Captivi ritu in Urbem suam adduci, eas ipsas per plateas, quibus inter suorum plausus & gratulaciones curru invehī consueverat, mutatâ jam rerum facie, trahi, militibus circumseptum, petulantium protervitate illusum, opprobriis impetum, omni denique contumeliâ exceptum.

Fingite vos in infamem illam justitiae Curiam aliquantis per delatos, ibi famosos judices, principe Bradshavio, sedentes cernere: Tum *Reum* (non vulgarem aliquem, neque de quotidianorum numero, sed eum ipsum, quem in hoc judicio præesse deceret, *Reum*) citari: Hic sisti CAROLUM, non mœstum, aut sordidum (qualis reorum facies esse solet) sed vultu habituque adhuc Regio

Regio insignitum; publici *Præconis* voce
compellari; *Majestatis* (suæne, dicam?
an Populi?) *Læsæ*, jurisque violati apud
eos postulari, quibus ipsum jus reddere
oporteret: postremo, dictâ (quantum salvâ
Dignitate fas erat) causâ, eundem Regem,
Populi Anglicani nomine, (eo ipso Populo
inspectante, & quâ licuit, reclamante)
capitis damnari, mortique publicè addici.
---O infandum Judicium, & ante hunc
diem inauditum! O Curiam, in merum
Justitiae Opprobrium, constitutam!

Reputate nunc vobiscum, *Audtores*, a-
nimorum fervorem, trepidamque homi-
num expectationem, quæ judicij hujusc
exitum antecesserit: Alios videte nefario
gaudio delibutos exultantes, triumphantes;
Alios spe, honestâ quidem, sed vanâ, Re-
giæ salutis, semet paulisper sustinentes;
Plurimos metu suspensos, sollicitudine de-
jectos, mœrone anxijs; dum sibi quisque
in Rege metuant, fatalemque securim,
velut suæ cervici impendentem, reformi-
dant.

Ecquis vero, *Academici*, diem istum
luctificum, solemque nigrum, CAROLI
pariter BRITANNIAEQUE fato nubile obo-
rientem, depingat? Ecquis Pompam illam
lugubrem apparatusque tam tetri, tam
horridi, imaginem oratione oculis subji-
ciat?----Cùm tabulata, præ palatii foribus
erecta, pullis vestibus instrata, corona
militum septa, armis circumfusa, *Rex*
conscenderet: Dii immortales! Quàm se-
reno animo! quàm vultu (tacito illo animi
indice) ita constantiâ simul, & mansuetu-
dine temperato, ut mortem nec timere,
nec stupore Stoico non sentire videretur:
non tam proprium, quàm adstantis mul-
titudinis fatum lugere; non suam, sed
Populi vicem dolere----Itaque genibus
flexis, manibusque ad Cœlum sublatis,
preces (pii *Proto-Martyris* exemplo) jam
tum fugiente Spiritu pro interfectoribus
suis obtulit: quibus peractis, (collo securi
placidè submisso) animam Cœlo, unde
acceperat, fortitudine pari ac patientiâ,
reddidit; inter amicorum fletus & ejulatus,
inter hostium plausus & acclamations,

quæ

quæ (uti tympana olim in veteri sacrificiorum ritu) morienti victimæ undiquaque obstrepebant.

Hic vero, *Auditores*, quis tot diversos spectantium affectus, studia, perturbations? quis aut corporum gestus, aut animalium impetus, quos miserandâ varietate, in isto temporis articulo, obortos videre esset, verbis speret exprimere? --- Ut, ex multitudine hominum qui aderant, alii ejulatus & querimonias miserabiliter sustulerint: alii, præ ægritudine compresso Spiritu, trementes, deficientes, collapsi, diu, vélut exanimis, jacuerint: alii dolorem nec voce, nec lacrymis testati, fixis oculis, immotoque corpore, (quasi Niobes ad instar dolore diriguissent) muta quædam, sed & vivida consternationis simulacra adstiterint.

Quis denique, (ut finem faciam, & scenam inamabilem aliquando claudam) quis *Publici luctus* effigiem? quis miserandam illius *noctis* (quæ Parricidium tam immane consecuta est) faciem, aut horrores fando explicet? ---- Enin vero mihi, *Academici*,

sæpenumero ante oculos versatur luctuosa illa *nox*: Luctuosa sane omnibus; seu qui à tam fœdo spectaculo reversi, domum suam quisque, & invisa Penatibus tecta mœsti inviserint; seu quorum animos horribilis iste tanti sceleris nuncius, per universum Regnum ocyus dimanans, fulminis ritu perculerit: ---- *His* vero (Di boni!) qui tam atrocis facti Autores extiterant, quique, velut Orestes ille, Parricidii furiis agitati modo ad suos se receperant; *His* certe duplicatus sit, necesse est, ejus noctis horror: quos recens perpetrati facinoris imago, continuò oculis obversata, & in Lectulum usque persecuta, conquiescere non sivit; quibus, inter densissimas tenebras, fulserunt tamen, terribiliter fulserunt, sceleris sui faces; quibus, in altissimo silentio, eo vehementius obstrepuit importuna conscientiæ vox.

Sic ergo cecidit CAROLUS, magnum vivendi exemplar, moriendi maximum: Qui, nescio quâ fatorum malignitate, quantum Genti nostræ decoris, tantum etiam & opprobrii attulit; Eo quod cives perditissimi qui tam illustrem virtutem, floren-

florentem & incolumem, perferre nequibant, idcirco eandem ex oculis invidè, & crudeliter removerunt: sed (quo minus queramur) eo fortassis *Divinæ sapientiæ* consilio, ut, quemadmodum habemus ex *aliis* gentibus exemplorum plus satis, quo *Tyrannidem* aversemur, *Libertatemque* suo æstimemus pretio; sic, è contrario, habeamus itidem è *nostra* unum (atque O sit Unicum!) quo admoniti, *studium* ejusdem *Libertatis*, (ne forte in licentiam evadat) intra justos terminemus Limites, intra debitum colamus modum.

Non abutar, *Academici*, Patientiâ vestrâ, ea de Rege accumulando, quæ & in alium forsitan æquo jure possint cadere: Ergo CAROLO nihil profit, quod fuerit ingenio imprimis miti ac leni; quod eo Conjux optimo Marito, Liberi Patre amantissimo, Famuli Domino æquissimo usi sint: nec sapientis Patris-familias, nec fidelis amici, nec liberalis, honesti, moderati, docti hominis nomen vindicet. *Regi* nulla imputetur laus, quæ *privatis* potius competat. Neque tamen ea non
jure

jure commemorentur, quæ, quia in illo fortunæ apice *rarius* conspiciuntur, ideo in *Principibus* maximè lucent; *Mansuetudo*, *Temperantia*, *Patientia*, *Pietas*, *Modestia*, *Castitas*, morum *Sanctimonia*, *pacis* studium, hominum amor: quæ certè omnia ita insigniter in *CAROLO* eminebant, ut ne inimici quidem hæc diffiteri audeant. -- *CAROLO*; qui tantæ *Mansuetudinis* erat Princeps; ad quem ita faciles privatorum aditus, ita liberæ de quibus cunque injuriis querimoniæ patebant; ut, cum dignitate omnibus excelleret, humilitate par infimis esse videretur: *Temperantia* tam eximiæ, ut in mediis Aulæ de liciis, *Monasticâ* quâdam severitate ageret: *Patientiæ* tam singularis, ut optima meritus, teterima; ad summa Natus, humillima æquo animo pertulerit. --- Princeps! adeo *modestus*, ut quamvis judicio præ aliis acti & subacto polleret, tamen aliorum saepius quam suo (enimvero nimis saepe!) niteretur: Adeo *Castus*, ut eo nomine ab inimicis prope *Uxorius* audiret: Adeo *Piis*, & *Ecclesiæ* institutis, (quæ & optime nōrat,

nōrat, & egregiè ornabat) deditus; ut ab officiis divinis (quibus tum forē intererat) ne *Buckinghamiani* quidem interitūs nunciūs dimovere potuerit: Adeo *Pacificus*, ut se omnibus ante spoliari passus sit, quam ad arma sese contulerit; deinde Pacem etiam sceptri sui pretio redimere voluerit. Quid dicam majus? Imo & majus quidam adjicere licebit: Eousque *Constantiā* & Magnitudine animi verè *Christianā* emicuit CAROLUS, ut quæ, pro Sapientiā, Reipublicæ optima; pro pietate, Ecclesiæ convenientissima, Deo Gratissima; pro pacis studio, plerisque acceptissima, esse judicaret; *Hæc Sanguine* suo sancire, pro *His ipsum Caput* deponere non defugerit,

Sed profecto mors CAROLI, quæ ipsi miseriarum finis extitit, nobis minimè fuit: neque enim *bellum Civile* erat ejusmodi malum, quod unius hominis, vel etiam ætatis spatio terminaretur.

Hoc ea dissidii ac civilis odii posuit semina, quæ in hæc usque tempora pullulārunt, quæque, utinam, ne æterna sint: *Hoc præstantissimos quosque Regiæ Causæ*

Affer-

26 *ORATIO in Martyrium*

Assertores, &c, in his, *Regiam utramque Sobolem*, in exteris Regiones compulit; unde instituta, & mores, nostræ tam Ecclesiæ quam Civitati alienissimos, reportârunt. Itaque ex Caroli FILIIS, *Alter Papismi* (à quo Pater maximè abhorrebat) suspicionem moriens non effugit: *Alter* eundem adeo in vitâ apertè nec simulantè præ se tulit, ut extrema ejus causâ experiri, totamque Civitatem in summum discrimen adducere non dubitaret; *Animarum Saluti*, (si Dîs placet!) per fortunarum, & (quæ optimo cuique fortunis potior est) *Libertatis*, dispendium, consulens.

Incidi nec Opinus (*Auditores*) in Auspicatissimum illud Regnum, in gloriofissima illa Libertatis publicæ initia, quæ, sub felicibus GULIELMI auspiciis, diu afflictæ Britanniæ tandem affulsere. Nam, cùm in ipso velut Ruinæ præcipiti consisteremus; cùm res nostræ in eum jamjamque deductæ essent casum, qui si fortè evenisset, frustra tum auxilium imploraremus: jam-tunc Ille Vindex, Ille Stator Libertatis, Reipublicæ nostræ, graviter periclitanti, ac tan-

tum non Naufragæ, velut fidus aliquod apparuit, tempestatum sævitiam repressit, publici metus nubes dispulit, omniaque denuo in tranquillo & sereno feliciter collocavit. O gloriosum facinus! (frendant licet invidi ac malevoli, dicam quod sentio) Facinus, omni prædicione, literis, monumentis æternitati consecrandum! Facinus, quod ubique omnes (nisi aut servitutis cupidi, aut superstitionibus dediti, aut præjudiciis occæcati) grata semper reminiscentur memoria!

Veruntamen, ex tot præclare sub *Ilo Principe* gestis, unum mihi longè maximum (nobis certè omnium fructuosissimum, *Jucundissimumque*) solet videri; quod publicam salutem semel partam, semel stabilitam, ad *posteros* etiam continuandam providerit, Nobili illo *Senatus-consulto*, cui (FAVENTE DEO) nos hodie acceptum referimus, quod tam auspicatò, Religione, Literis ac Libertate plaudentibus, solium *Britannicum* concenderit **GEORGIVS: Princeps!** qui non (ut multi dictitant) *jus nescio* quod *Divinum*, irrefragabile, inde-

lebile, planèque absolutum (quale vix est ut homini competit,) sibi arroget; sed qui Titulo, omnium Justissimo, omnium firmissimo, **PRO CERIBUS POPULOQUE CONSENTIENTIBUS**, (aspirante **DEI** omnipotentis numine) regnare glorietur. Et profectò, (siquidem illustrius est eligi quam nasci, adscisci quam imponi; quod natalium felicitas solius Fortunæ, electio etiam Virtutis habet testimonium) non immerito **Britannia**, quoties annales revolvat, **EDWARDIS** atque **HENRICI** suis anteponere gestiat **GULIELMUM** atque **GEORGIUM**.

GEORGIUM iis dotibus instructum, eo virtutum vere Regiarum cumulo ornatum; quæ, si Princeps natus non esset, tamen ad Sceptrum facile commendassent: - Cujus justissimum ac mite imperium *Germani* suis tantopere dilexere, ut eum non sine gemitu, & lachrymis (tametsi ad Regnum Nomenque auctius) à se dimitterent: Cujus autoritatem, prudentiam, fidem exteræ gentes imprimis admirantur, studiosè collunt, ambitiosè expetunt.

Verum enimvero, Quo fato fieri dicam,
Auditores, quòd Britannis, (communi gen-
tis vitio) quibus *Mores* externi vehementer
arrideant, *Homines* tamen ferè displiceant?
Ah! pudeat istos, pudeat, si qui è *nostris*
Præsentem *Hunc* minus sentire videantur
solem, qui *Longinquis* etiam splendeat, qui
vim suam, lucem nempe & calorem, usque
in extremas oras dispertiat.

Nos vero, *ACADEMICI*, nihil planè
est, cur Hâc causâ pudeat, quos utique
Rex Optimus tantis *Beneficiis* sibi devinc-
tos, & obstrictos habet, ut de cujusquam
apud *Nos* fide dubitare sit nefas.

Quamquam, (si verum amamus) quid
est, medius fidius! Quid est, quod in *præ-*
stantissimo *hoc* *Principe* *quisquam* deside-
ret?—*Cujus Sapientiam*, *Cujus Magnitudinem*
animi & *Constantiam* satis testantur *Hostes*,
etiam *Domestici Hostes*, quorum dementes
impetus *Hic* eximiâ fortitudine & consilio
non semel repressit:—*Cujus Clementiam*
quoque *Iidem* non minus testantur, quo-
rum pervicaciæ sæpius incredibili lenitate
pepercit.

Nam *Humanitatem* quidam ejus, *Academici*, plane singularem, vos tum probè sensistis, cum non ita pridem *hōs* *Literarum* sedes tam comiter inviseret, tam benignè tractaret. Vidistis, quam Illius animi aciem minimè perstringat splendor sui nominis, nec mentis quasi luminibus officiat altitudo fortunæ.

Ejusdem verè *Libertatem* *nos* ^{ali} multo magis persensimus, qui ab eo tam admirandum eruditionis *Thesaurum* (*Alexandri* illius æmulum dicam? imò longè superiorem) accepimus: Munus verè *Regium*, & maximè idoneum, quo munificentissimus *Princeps* celeberrimam ornaret *Academiam*.

Quod si tandem *nos* *Ille* non indignos judicavit, quos eximio hoc beneficio præ aliis insigniret; dignissimus certè *ipse à nobis* habendus, quem & nos facultatibus (quibus possumus) *Fide, Benevolentia, ac Laude* vicissim ornemus: *Quem Historia, Poësis, Eloquentia, omnis denique Artium & Scientiarum chorus* (quibus *Ille* tam lautam supelle-*tilem* subministravit) meritis honestatum præconiis, gratâ voce posteritati commendent. //

F I N I S.